

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szálal:

Külső-monostortúza s. sz.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábas garmond sorát 1-ször 7 kr., 2-ször 8 kr., 3-ször 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelich Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasensteint és Vogliernél (Wollzeile 9. sz.).

Nyitottárik cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton déln.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Vasutunk érdekében.

Székelyföld, nov. 26. 1867.

Alkotmányos országban minden polgárnak kötelessége a közügyeket figyelemmel kíséreni, azokat ellenőrizni, s ha szükség, szavat felelni. Ezen szempontból bátorodom szavamat felelni én is, egy kis tért kérve e lapok hasábjain.

A mint a kormányi előterjesztvény a vasúttakra nézve megjelent, azonnal több szó hallatszott az ellen, hogy fővasútvonalunk Kolozsvárról Tövisnek vitessék. Aradról már úgy is maholnap kész egy vonal Fehérvárig, még a második vonalunk is oda vitessék? mindent oda áldozunk, a hol már nincs szükség, s magunk maradunk, úgyiszólva, semmivel!

El van ismerve, hogy magára a fővonalra mily káros lenne, ha Maros-Vásárhely helyett Tövisnek vitetnék; mert Vásárhelyen át sokkal közelebb érne Segesvárt, s ez volna a legegyszerűbb s így a legrövidebb irány. Képzeli, hogy fővonalunk a Dunafejedelemseggel s a Feketetengerrel is össze fog kötteni, s az Erdélyen átszállítandó cikkek megérkeznek Tövisre, — innét valjon Arad vagy Várad felé fognak tovább vitetni? bizonyosan arra, a melyen előbb jutnak célhoz, ha az árúk felső Magyarországra szállítandók Várad felé vitetnek; de ha alsó Magyarországra vagy a Bánáthba, avagy Tót-, Horvátországon át a tengerre, mind az aradi vonalon fognak vitetni, mert Tövishez közelebb van Arad, mint Várad.

Ha azonban a vonalak elágazása Segesvártól történik, akkor azon szállítmányok, melyek a Bánáthba viendők mind Arad felé haladnak, azok pedig, melyek Pestnek, Bécsnek vagy felső Magyarországnak tartanak, mind a kolozsvár-várad vonalon vitetnek. És így egészen természetes. Egyik vonal fentartja a Dél és Délnyugattal való összeköttetést, a másik pedig Nyugatt és Nyugatról szállít piacait nyitja meg s mindkettő fennállhat a nélkül, hogy egymást rontaná, sőt mindkettő szükségét tölt be.

De még ezen országos szemponton kívül más is van, mi a felszólalásra késztet, s ez — nemzetiségi szempontunk. Már valahára nekünk magyaroknak is lehet annyi jogunk, hogy önnön magunkra is tekintsünk, s az a régi politika, hogy mindig másokat kényeztetünk s önnön magunkat elhanyagoljuk, el kell hogy enyészék örökre. Ha vasútunk, a helyett, hogy az érdekeket szem előtt tartva, kétféle vitetnek Segesvárra — s ott egyesülne a kettő — mindkétfelől Tövisnek vezetetik, mily nagy hátrányok fognak ebből származni országunk északi részére s keleti részére nézve, bárki beláthatja — pedig nemzetünknek jó része e vidékeket lakja; itt esik a termékeny mezőség, itt van a szélességünk egy nagy, szorgalmas része, erre van országunk geographiai központja, s mind ezen okok csak magokra is nem elegendők, miszerint kívánassuk, hogy vasútunk egyik vonala e vidékeken vitessék Segesvárnak!! s ha még ide veszszük, hogy közlekedési tekintetben is ezen irány előnyösebb a kolozsvár-tövisnél, még mit hozzunk fel e vonal mellett? Ha szabad kérdenünk, mik azon okok, melyeket az ellenfél a kolozsvár-tövisi vonal mellett felhozhat? Nincs e vidéknek Tövisig már vasútja! vagy nem elegendő egy, hanem kettő is kell, akkor, midőn más népesebb, nagyobb termelő képességű vidékek egy sincs! minő okok lehetnének azok, melyeknél fogva az országra előnyösebb lenne, hogy mindkét vonal Tövisnek vitessék? mert ha csakugyan a közhaza érdekei kívánják, úgy nekünk, résznek vissza kell vonulnunk, de ilyen érdekeket még senki se tudott felhozni. És ha nincsenek ilyen okok, miért zárassanak ki a fővonal köréből hazánk legtermékenyebb vidékei: a Mezőség, Maros-szék székely népe s Udvarhelyszék egy része? Nekünk székelyeknek különösen érdeklünkben áll, s azt hisszük, kívánhatjuk

is, hogy ha a vasút mostanság nem lépik a székelyföld belsejébe, legalább annak széleit érintse. És ezt annnyival inkább kívánhatjuk, mert ebből az ország többi részeire semmi hátrány sem származik, ránk nézve: Maros-szék, Udvarhelyszék és Gyergyóra nagyon fontos kérdés ez. A székely nép nem kér most egyebet kormányunktól csak munkát s jó közlekedési eszközöket — s ezt kérni, azt hisszük, nem szerénytelenség.

A brassó-gyergyói ágról, szerkesztő úr engedelmével, jövő levelemben.

Egy székely.

Nagy idea.

Korunk legnagyobb ideája, mit gondolnak önök, mikor és hol és minő alakban született meg?

Soha se tekintgessenek Páris, London, New-York, Berlin, Florenz vagy Pest felé!

A dicsőség a miénk, a nagy eszme itt született, a mi erdélyi vadregényes bérczeink közt.

Datuma föl van jegyezve a „Magyar Polgár” 79-dik számában a vezércikk élén, így: „B.-Szolnok, Girolt, nov. 17. 1867.”

Emberiség! borulj le e datum előtt, mert ez az a nap, melyen végre egy szerencsés halandó falusi magányában feltalálta az alkotmányos szabadság legfőbb garantáját!

A parlamentarizmus kormány az országgyűlési többség kifolyása; miéle felelősség az tehát, ha a kormány az országgyűlésnek felelős, s mi több nem is a minoritásnak, hanem a többségnek véleménye dönt? ennek nincs értelme, az országgyűlést tehát ellenőrség és pedig a megyék ellenőrsége alá kell vetni!

Tulajdonképp egyszerű az egész s csak azon lehet bámulni, hogy erre a honboldogító szabadelvű ötletre még se Albion fia, se a Washington unokái nem jöttek rá.

Tehát az országgyűlés a megyék tuteursága alatt!

Az embernek hajszála meredez ég felé az ilyen nagy ideák előtt.

Valóban ideje volt, hogy Jókai, a loyális ellenzék emelkedetebb szellemű lovagja, végre figyelmeztesse a superlativus gradusban politizáló nagy férfiakat, hogy milyen nyomorúság az, hogy „nálunk mindenki beszél, mindig beszél, és mindent beszél”, természetesen igen gyakran a megfontolás kötelesség-érzete nélkül, s hogy „nálunk — ugymond — vannak úgynevezett fene-gyerekek, kik szeretnek nagy dolgokat mondani” stb.

Ugyan minő fogalma van a girolti publicista úrnak a nemzet souverainitásáról, midőn magát az országgyűlést indítványozza tuteurság alá helyezni?

Mit mondana erre az angol parlament, ha valamelyik grófság számára ily felsőbbbségi bírói jog követeltetnék?

Sőt mit mondanának Amerikában, ha valakinek eszébe jutna azt mondani, hogy a köztársaság congressusát az egyes államok ellenőrsége alá kell helyezni?

Legalább is azt mondanák neki: ember, te lehetsz jó hazafi, jó polgár úgy is, ha békét hagysz a politikának, s tudd is azt; mert te okoskodással elég fényesen bebizonyítád már, hogy még csak azt sem sejtet: mily szentség a nemzet souverainitása!

H. S.

A quota.*

A mult tavasszal egy tulnyomólag baloldali akból álló társaságban, hol Ausztria hatalmi viszonyairól volt szó, többen, kik a mellett kardoskodtak, hogy a birodalom ereje Magyarország nélkül körülbelül egyenlő volna a semmivel, szóba hozták azon adómenyiséget is, melylyel Magyarország a birodalom összes jövedelmeihez járul. Az illetők, csak egy találmányra, minden pozitív adat nélkül határozták meg azon mennyiséget, melyet a hatalom velünk fizettetett adók fejében. En ezen, erőnköt tulbecsülő urak előtt úgy nyilatkoztam, hogy a magyar korona országainak államjövödelmei a birodalom összes államjövödelmeinek 30 százaléknál többet semmi esetre sem tesznek. S e nyilatkozatom miatt majdnem rossz hazafinak nyilváníttak.

Es ime, alig telik el három hónap, s a kik

*) A „Magyarország” ezen cikkét ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerk.

a 20%-os quota ellen legjobban kikelnék s legjobban szitják az elégedetlenséget, azok épp azon politikusok, kik nekem nem akarták elhinni, hogy a Felsége többi országai 30%-nál nagyobb quota-járulnak a közterhek fedezéséhez. Most már alkalmasint azért leszek rossz hazafi, mivel a 30%-t védelmezni merem s méltányosnak tartom.

Sokan azt képzelik, hogy azon összeg, melyet mi a birodalmi pénztárba a közös ügyek költségeire fizetünk, valami ajándékféle; azt hiszik, hogy ha a balpárt politikája győzne, akkor azon összegek zsebünkben maradnának, s uton utfélen azzal halljuk izgatni a kevésbé tájékozott honpolgárokat, hogy: „lássátok, a Deák-párt elvállalta az iszonyu quotát, most már nem lehet lezárítani az adót; ha a mi akaratunk teljesülne, akkor sokkal kevesebbet kellene fizetni, mert elmaradna a quota.”

Nézzünk kissé szemébe ennek az okoskodásnak, melylyel a népet hitegetni szokták, a mely a tulzók államtheoriáit éppem nem lelkesít ugyan, de hajlandó rokonszenvet érezni azok iránt, a kik nem eléggé lelkiismeretesek neki oly teherkönyvbevitteket ígérni, a minőket teljesíteni képtelenek volnának.

Nem szólva a szélsőbal által a pragmatica sanctio fenmaradása mellett is lehetnek tartott azon viszonyról, melybe hazánk a birodalom irányába lépne, ha az érdek minden közösséget tagadva az önállóság minden attributumaival lépne az európai államok sorába, nem szólva tehát arról sem, hogy állami egyéniségünk kifejezése, állami repraesentationk szintén terheket s a mostaninál tetemesbebet róna az országra, mely szövetségre csak azon esetben számíthatna, ha az áldozatoktól, miket minden szövetség követel, vissza nem riad, és nem szólva arról, hogy a dunai-confoederalialis politikát sem lehetne fületlen gombokkal, cséphadárókkal s frázisokkal tűzni, szóljunk csak azon állapotról, melyet, ha lehetséges volna, ha elérhetnők, bizonyosan nem utasítana el az ellenzék s legkevésbé a szélsőbal, t. i. szóljunk arról, igaz-e az, hogy ha a magyar korona országai a birodalomtól külön szakadnának, s egészen magában álló államot képeznének, akkor azon terhek, melyeket most quota cím alatt viseltünk, elmaradnának, vagy kisebbednének?

Az első kérdésre, hogy elmaradnának-e, igen röviden felelhetünk, mert hiszen a kinek értelme helyén van, csak nem fogja azt képzelni, hogy a souverain Magyarországnak diplomatiái külképviselete s hadserege semmibe sem kerülne, s így tudni fogja, hogy azon czélokra, melyekre most quota cím alatt adózunk, akkor is kellene adoznunk.

Nagyobb megfontolást érdemel a második kérdés: nem lennének-e akkor kisebbek azon terhek, a melyeket most a küldiplomatiái képviselet s a hadügyi adózáink vállaira ró?

Hogy e kérdésekre felelhesünk, lássuk először is, mekkora lesz azon valószínű összeg, melyet a magyar korona országai a közös ügyek költségeire fizetni fognak.

Becke osztrák pénzügyminiszter nemrég előterjesztette a közügyi budget rövid vázlatát, melynek tételeit a delegatiók még módosíthatják ugyan, de melyek mégis a legnagyobb valószínűséggel vehetők alapul, a mennyiben nem igen tehető fel, hogy a megszavazandó budget tételei e vázlat tételeitől messze elterjenek. E vázlat szerint a közös ügyek költségei 90.088,000 frtot tenének, mely összegből 80.948,000 frt esik a hadügyre, 3.700,000 frt a küldiplomatiái képviseletre, 2.640,000 frt a birodalmi pénzügy- és hitelmanipulációkra.

E szükséglet fedezésére mindenekelőtt a vámjövödelmek fordíttatnak, melyek a Felsége többi országában 8.502,000 frtra, nálunk 1.600,000 forintra számítvák. De ezen vámjövödelem nem fordítható egészen a közös ügyek költségeire, mivel belőle mindenekelőtt a kiviteli indirect adóbonificatiók vonandók le, a melyek 3.100,000 forintra teendők. Ebből a 3.100,000 forint bonificatióból, ha több nem, legalább 1/3 rész irható a magyar korona országainak rovására, a mi 600,000 forintot tesz. E szerint tehát járulnának a közös ügyek költségeinek fedezéséhez a Felsége többi országai 6.002,000 frt vámjövödelemmel, mi járulnánk 1 millió frt vámjövödelemmel. Ez összesen 7.002,000 forint. Levonva ezt a 90.088,000 frtból, marad fedezendő 83.086,000 frt. Ebből mi fizetünk 30 százalékat, vagyis 24.925,800 frtot, a lajthántuliek 70 százalékat, vagyis 58.160,200 frtot.

A magyar korona országai tehát, beszámítva vámjövödelmeiket is, összesen 25.925,800 forinttal fognak ez évben a közös ügyek költségeihez járulni.

Ezen összegből 24.284,400 frt egyenesen a hadügyi költségekre esik, tehát az összes többi közüstügyekre mi nem adunk többet 1.641,400 forintnál.

Ez utóbbi összegben benn van az is, a mit a birodalmi pénzügykezelés költségeire adunk, oly költségekre, melyeket, ha a birodalommal kapcsolatban nem volnánk is, mint az államélet természetéből folyó mellözhetlen teendők költségeit, fedeznünk kellene. A mi tehát ezen 1.641,400 forintból jelenleg a külügyi képviselet költségeire esik, az semmi esetre sem több ez összeg felénél, vagyis kereksszámmal 800,000 forintnál.

Lássuk most már, ezen adatokból kiindulva, igaz-e, hogy ha hazánk egészen külön állana, külügyi költségeink 800,000 forintnál, hadügyi költségeink 2,284,400 forintnál kevesebbet tennének? Igaz-e, hogy a quota tulságos terheket ró az adózókra?

E kérdésekre legjobb feleletet ugy adhatunk, ha tekintetbe vesszük azon összegeket, a melyeket más államok kül- és hadügyi költségekre kiadnak s arányba téve a például felveendő államok nagyságát az egészen magában állónak gondolt souverain magyar állam nagyságával, következtetést vonunk azon összegek nagyságára, melyeket ez utóbbinak kül- és hadügyeire kiadni kellene.

A külügyi költségeknél első tekintetre szembeötlök azok mérsékelt volta. A 39 millió lakosú Franciaországnak külképviselete 3.369,000 tallerba kerül; ezen arány szerint a 15 milliónyi magyar államnak 1.300,000 tallért kellene kiadnia. A 29 milliónyi Britaniának 3.485,000 tallerba kerül diplomatiája. Ezen arány szerint a 15 milliónyi magyar államnak 1.800,000 tallerba, vagyis 2 millió 700,000 forintba, vagyis több mint háromszor annyiba kerülne, mint a mit a hányad alapján e czélra fizetünk és fizetünk, nem min az előtt, a nélkül, hogy ez érekre befolyásunk lett volna.

A védelmi költségekhez, mint fentebb az előterjesztett budgetvázlat alapján kimutattuk, 24 millió 284,400 forinttal fognak járulni a magyar korona országai. Lássuk, mibe kerül a hadügy más államoknak.

A 16 millió lakossággal bíró Spanyolország az 1861-diki budget szerint 525 millió reált adott ki hadi czélokra. A teljesen különálló magyar állam alig érne be sokkal kevesebbel, s a mi 15 milliónyi államunknak bizonyosan ki kellene adnia évenként 500 millió reált, vagyis kereksszámmal 50 millió forintot.

Belgium, mely a magyar korona államánál háromszorta kisebb, mert csak 4.840,000 lakosa van, bár neutrális állam, 1864-ben 38 millió frankot költött hadi kiadásokra. Ezen arány szerint nekünk 141 millió frankot kellene kiadnunk.

Franciaország az 639 millió lakosaira 1865-ben nem kevesebb, mint 500 millió frankot rótt hadiköltségek czime alatt. Ha a souverain magyar állam arányba akarná helyezni védelmi ügyét Franciaországgal, 15 millió lakosára 191 millió franknyi évenkénti adót kellene kivetnie hadügyi czélokra.

A 19 millió lakosu Poroszországnak 1864-ben 44 millió tallerba került a hadügy. Ezen arány szerint a 15 milliónyi magyar államnak, ha a birodalmi kapcsolatot szétszakítaná, évenként 33 millió tallerba, vagyis 49 1/2 millió forintba kerülne, azaz több mint kétszer annyiba, mint a mennyit az idén valószínűleg e czélra fizetni fognak.

Britaniának van 29 millió lakosa, s kiadott hadügyi czélokra 1865-ben 25.276,000 font sterlinget. Ezen arány szerint a mi államunknak, ha többé a birodalomra nem támaszkodhatnánk, 13 millió font sterlinget, vagyis 130 millió frtot kellene fizetnie, azaz több, mint ötször annyit, mint a mennyit jelenleg fizetni fog.

Adatainknál békés éveket vettünk alapul. Felhoztuk azon államot is, melyhez a honvérend-szerre van alapítva a hadügy, t. i. Poroszországot s mégis mindentitt azon eredményre jutottunk, hogy mi, ha a felhozott államok haderejéhez arányított haderőt akarnánk fentartani, oly terheket kényserlőnlénk adózáink vállaira rakni, melyeket ezek elviselni képtelenek volnának.

Ha azonban valaki ellenvenné, hogy az arány alapjául oly nagy hatalmak hadi budgetére is hivatkozunk, melyeknek tengerentúli telepeiket is védenők kell, ez esetben az arány alapjául csak a neutrális Belgium hadi kiadását fogadjuk el. Ez esetben is 141 millió frankot kellene fizetnünk.

De megelégednénk-e azok, kik oly nagy missiót tulajdonítanak hazánknek, Belgium szerepével? És a mint keleten, nyugaton a dolgok fejlődnek, maradhatna-e, megtarthatna-e hazánk e szerepét?

Az általános lefegyverkezés eszméje szép eszme, de midőn mindenki fegyverkezik, lehetetlen. Lehetetlen volna ez a teljesen magában álló magyar államra nézve is. Vagy talán a mi határainkat kevesebb veszély fenyegeti, mint Franciaország, Angol-, Olasz- és Poroszországot? Talán a mi szomszédaink kevésbé önzők, mint Anglia, Franciaország, Olasz- és Poroszország szomszédai? Ezt reméljük, senki sem fogja állítani.

Ebből megítélhetni azok lelkiismeretességét, a kik a népet a quota iszonyi nagyságával rémítik s terhei megkönnyebbtetésének hiu reményeivel kecségtetve tájékoztatlan polgártársaikat el akarják idegeníteni a birodalom többi népeivel a közös védelemre alkotott s most ünnepélyesen megújított szerződéstől; azon szerződéstől, melynek megszüntetése legalább két-háromszor nagyobb teher kirovását tenné szükségessé az eléggé terhelt nép vállaira.

Országgyűlési tudósítás.

A képviselőház nov. 25-ki üléséből.

Jelentése

az osztályok előadói által alakult központi bizottságnak a 139. számú előterjesztvény tárgyában.

Mi alapon és okon kész Magyarország elvállalni az államadosságok terhének egy részét? megmondták már az 1861-ik évi fölirotok; ismétlé a jelen törvényhozás s megmondja épp ama fölirotok szavaival maga a törvény is. Nem jogi kötelezettség: méltányosság alapján, politikai tekintetből kész arra. — Ugyanazon alapon állva, ugyanazon tekintetek által indítatva ajánlja a központi bizottság is a vonatkozó törvényjavaslatnak elfogadását az alább előadandó módosításokkal. Éppen azért nincs oka ismételné az elvállalás indokait. Hisz ugy ismeri e nemzetet, mint aggodalmast és késlekedőt, ha igérni, de határozottat és gyorsat, ha az adott szót beváltani kell.

De nemcsak az elvállalás ténye nem kíván ezuttal tüzetes indokolást; nem kívánja azt a forma sem, a melyben történik az elvállalás. A törvény, mely kimondja, hogy szorosan jogilag semmivel se tartozzunk, határozott e forma fölött is, oly álláspontot jeltőlven ki számunkra, a melynek egy méltányos, de határozott összegnek elvállalása felel meg egyedül, segítségképp, tulterhelt szövetségeseinknek.

Az elvállalás e formájának tisztán keresztülvitele azon pont, mely a bizottság véleménye szerint mindenkiféle figyelmet érdemel és kíván; erre célzott az nem egy óhajának kifejezésével, nem egy módosításával; ezen kívül meg arra, hogy olyan legyen a törvény szövege, mely minden kétséget kizárva, hozzá kifejezésre azon összeget, a melynél többel, az államadosságok címén, hazánk tartozni nem fog.

Ugyancsak törvény rendelvén el azt is, hogy az államadosságok után Magyarország által elvállalandó évi járulékok szabad egyezkedés által lesz és pedig a quota meghatározásával s a vámszövetség megkötésével egyidejűleg megállapítandó: a bizottság indokolásának alig van más tárgya, mint maga az összeg mennyisége. Sőt e téren is megkönnyíté munkáját a törvény, mely közzetve bár, de mégis határozott ezen irányban is. Hiszen megjelölve a vállalás célját, ez által megszabá annak mértékét is. A törvény így szól: „Kész az országgyűlés azt, mit tennie szabad, s mit az ország önállása s alkotmányos jogainak sérelme nélkül tehet, törvényszabta köteleesség mértékén túl is, méltányosság alapján, politikai tekintetből megtenni, hogy azon súlyos terhek alatt, miket az abszolut-rendszer eljárása összehalmozott, ő Felsége többi országainak jólléte, s azzal egyült Magyarországot is össze ne roskadjon s a lefolyt nehéz idők káros következményei elháríttassanak.”

A törvény e szavaiból önként következik, hogy a Magyarország által átvállalandó terhek akkorának kell lenni, hogy általa ő Felsége többi országainak jólléte megmentessék az ősszerokadástól. Nagyobb indokolatlan lenne; kisebb meg a cél nem biztosítandó. Nagyobb hát semmikép se lehet; de kisebb is csak úgy, ha akkorát éppen nem bírnák el.

A központi bizottság a rendelkezésére állott adatokból is meggyőződött arról, hogy az általa átvállalás végett alább ajánlandó összeg Magyarország által erőfeszítéssel bár, de mégis megbírható, és hogy az nem nagyobb a cél által megkívánt összegnél. De még másrészt arról is meggyőződött, hogy nagyobb terhet, habár a cél végett szükséges lenne is, hazánk nem bírta el; helyeselte annak egyezményileg lett megállapítását, hogy az egyezkedett felek által együtt sem bírható teher megkönnyebbtessék, de megkönnyebbtessék az államhitelezők jogsérelme nélkül.

A bizottság által fennebbiek alapján ajánlott módosítások ime következnek:

1. Ajánlja a törvényjavaslat fejezetének következő módon megváltoztatását: „Törvényjavaslat az államadosságok után a magyar korona országai által vállalandó évi járulékról.” E módosításnak célja az, hogy teljes összhangzat létesíttessék e törvényjavaslat czime s az 1867. XII. t. cz. azon pontja között (67), a mely már előre megszabta az államadosságok terhében részesülés módját.

A fejezet imez ajánlott módosításnak megfelelően lennének aztán módosítandók a törvényjavaslatnak bevezető sorai is, a mikor következőleg állanak azok: „Az államadosságok után az 1867. XII. t. cz. 53. és 54-dik §-aiban kikötött feltétel alatt és módon elvállalandó évi járulékok iránt az idézett t. cz. 55-dik §-ában érintett előleges értekezés a magyar korona országainak köldöttségei közt megtartatván, miután az egyezmény, mely e tárgyban a magyar felelős miniszterium által ugyanazon törvény 61-dik és 67-dik §-a szerint...” többiben maradna a szerkezet.

2. Végképen kihagyatni kívánja az 1-ső, ezzel összefüggésben az 5-ik s a 2-ik §-okat. Indokai következők: Az 1-ső és 2-ik §-sok aggodalmat keltethetnek a bennük foglalt fenntartások által. Ez aggodalmat könnyen nevelhetné azon körülmény, hogy az 1-ső §-oly megállapításokat is tartalmaz, melyek nem lehetnek helytűkön oly törvényjavaslatban, mely csak azon évi járulékról kíván intézkedni, melyet az államadosságok után a magyar korona országai fognak elvállalni. Ide járul, hogy ugyanazon §-ban 1868-ra közel 6 millióval nagyobb terhet rovatnék hazánkra, mint a mekkorát viselne az később. E nagyobb terhet vállalását nem találta a központi bizottság eléggé indokoltnak a netán származható hiánynak az 5-ik §. állapitánya szerinti fedezhetőségével, és pedig annyival inkább nem, mivel több mint másfél millió ércben lenne abból fizetendő.

Az említett §-sok kihagyásával a 3-ik meg következőleg lenne szerkesztendő:

„1867-iki január 1-től kezdve a magyar korona országai az eddigi államadosságok kamatainak fedezéséhez 29,105,000 forintnyi állandó, további változás alá nem eső, évi járulékot fizetnek, ebből 11,756,000 forint ércpénzben.”

3. A 4-ik §-ban azt, a mi a dolog természetéből ugyanis következik, egyenesen is kifejeztetni óhajotta volna a központi bizottság, megmondva, hogy az abban említett törvényjavaslat a birodalmi tanács elé leszen terjesztendő.

De hogy példát ne adjon az egyezményi javaslatnak egyáltalán kényszerítő okok nélkül is módosítására, pénzügyminiszter ur kívánatára megnyugodott annak, kölcsönös megállapodás alapján tett azon ígéretnél, hogy az illető miniszter mind e házban, mind a birodalmi tanácsban kijelentendi azt, hogy a 4-ik §-ban említett törvényjavaslat csupán csak a birodalmi tanács elé fog terjesztetni. Ennek fogva a 4-ik §-nak csupán következő módosításaira szorítkozott a központi bizottság:

a) A 15-ik sorban a „pénzszerezésből” helyett „beszerzésből” lenne irandó.

b) A 18-ik sorból e szó „Csak” ki lenne hagyandó, s e helyett „évenként” ez lenne irandó „évenként.”

c) A második bekezdés 2-ik sorában e szó után „azonban”, beigtatandók lennének ezek: „az osztrák általános.”

d) Ugyanazon bekezdés 3-ik sorában e szó után „magyar,” ez jönne „kincstári,” ugyanez léven irandó a harmadik bekezdés 1-ső sorába is; hasonlóan a „magyar” szó után, végre:

e) Az utolsó bekezdés 1-ső sorában e szó helyett „pénztárban” ez iratnék: „állampénztárban.”

4) A 8-ik §-ban e helyett: „Az államjegyekből álló függő adósságra nézve mindkét fél közös jótállása fenntartatik,” a kérdés jogi állására való tekintettel ez lenne irandó: „Az államjegyekből álló függő adósság mindkét fél közös jótállása alá helyeztetik.”

Ugyanazon §. 4-ik sorában e szó helyett: „megállapítására” ez tétessek „megalapítására.”

5) A 11-ik § második sorában e szó „köz-ügyek” ezzel cseréltessek fel „pénzügyek,” harmadik sorában pedig e szó elé „adóhátrálékokat,” ez irassék: „illető feleknek fenntartott.”

6) A 12-ik § két első sorának szerkezte így alakíttassék át: „Mind a magyar korona országai, mind ő felsége többi országai.”

Ugyanazon § második bekezdésének első sorában e szó „üzlete” kihagyandó, második §-ban e szó „érné fel,” többesbe teendő, valamint ötödik §-ban is az ott olvasható „időközben.” Nemkülönben ajánlja a központi bizottság, hogy azon bekezdés 6-ik és 7-ik sorában e helyett: „közös pénzügyi háztartás,” ez jöjjen: „központi pénzügyi szükséglet,” a végbekezdés 2-ik sorában olvasható: „vagy” helyett pedig ez: „s illetőleg.”

A 12-ik §-nál nem mellőzheti a központi bizottság rámutatni azon házra, mely az által támadt, hogy az egyezkedő felek államadossági évi járulékaiknak kezelésével is megbízatni javalt közös pénzügyminiszternek e tekintetben leendő ellenőrzéséről és számoltatásáról, s eshetőleg feleletre vonásáról gondoskodva nincs. Erről gondoskodni pedig, a központi bizottság véleménye szerint, mulhatlanul kell, miután ez ellenőrzést, e számoltatást s feleletre vonást nem gyakorolhatják azon delegatíók, a melyek a közös költségek tekintetében mindazt gyakorolják. Nem gyakorolhatják, mivel működésük kizárólag a pragmatika-sanctio folytán közösnek elismert ügyekre van törvénnyel szorítva, s azokon túlra ki sem terjeszthető.

A törvényjavaslat záradékának első sorában e szó után „ha,” beigtatandók e szavak: „tartalom, valamint.” E beigtatás által megnyugvást ki-

vánna a központi bizottság szerezni az iránt, hogy a nagy áldozatot nem viendi a nélkül az ország, hogy kielégítse általa ő Felsége többi országait, elérje a cél: azok megnyugvását, a melyre törvényhozásunk oly nagy súlyt helyezett, hogy azt biztosítandó nem hagyja szabad egyezkedés tárgyává lenni az elvállalandó évi járulékok összegének megállapítását, dacára annak, hogy azt a nélkül vállálja, hogy arra jogilag kötelezve volna.

Ezek azon módosítások, melyek mellett az államadosságok után a magyar korona országai által vállalandó évi járulékról szóló törvényjavaslatot elfogadtatni ismételve is ajánlja a központi bizottság. Ajánlja ezt annak tudásában, hogy elfogadásával becsülettel beváltja nemzetünk ünnepélyesen adott ígérteit, végképp és következetesen kereszttulviszi azon politikát, mely az ellentétes érdekek nem leverésére, hanem kielégítésére irányult, békét hozván így, harez és viszálykodás helyett.

E politikai ösvényére nem tegnap lépett fel a nemzet. Ma sem léphet le róla. Jól tudja azt, hogy mindent követhet áldás és kívánt siker, csak a tétozás nem, az némely ellentétes elvekből indulva, ma lerontja, mit tegnap épített.

Olvasta Pesten, nov. 25. 1867.

Kerkápoli Károly,
a központi bizottság előadója.

Kimutatás

a kolozsvári és kolozsmegyei honvéd-egylet keblői szükségai fedezésére rendezett s nov. 25-én megtartott zártkörű tánczvigalom bevétele és kiadásáról:

1. 270 rendes belépti jegy adatván ki, bejött 405 forint — kr.
2. Feljúl-fizetésekből begyűlt 233 forint 50 kr.
1 olasz 20 lírás és 2 császári arany, tehát az összes bevétel teszen 638 forint 50 kr.
1 olasz 20 lírás és 2 császári egyes aranyat. A kiadás volt összesen 139 forint 42 kr., melyet a bevétellel szemben tartva, maradt tisztajövedelem 499 forint 8 kr.
20 lírás olasz és 2 cs. egyes arany.

A rendes belépti díjon feljúl fizettek: Királyi biztos gróf Péchy Manó 6 mlta jegyért adott 50 forint, báró Bánfi Albert 6 mlta 1 családi jegyért 50 forint, Korbuly Gergely ur 1 jegyért 15 forint, Biasini Domokos ur 11 forint 50 kr, ügyvéd Várad György ur 10 forint, Szentjánosi Ferenc ur 10 forint, ifj. gr. Bethlen János ur 2 jegyért 8 forint, gróf Eszterházi Mihály ur 5 forint. tks. Bányai Vitalis ur 5 forint, Ladányi Sándor ur 5 forint, ifj. Tauffer József ur 5 forint, ügyvéd Haller Rezső ur 5 forint, b. Vese-lényi Miklós ur 5 forint, b. Vese-lényi Miklós ur asszony 5 forint, b. Vese-lényi Béla ur 5 forint, ifj. gróf Teleki Domokos ur 5 forint, Czink János ur 5 forint, Márk Ferenc ur Brassóbol 5 forint, Stark József ur 5 forint, Simon Mátyás posta-igazgató 5 forint, gróf Eszterházi Kálmán ur 2 jegyért 7 forint 50 kr, méltóságos Tisza László ur 5 forint, Gyarmathi Károly ur 2 jegyért 5 forint, Korbuly Bogdán ur 3 forint, Korbuly Bogdán ur asszony 3 forint, Gáman Zsigmond ur 3 forint, Karvási Gyula ur 3 forint, ügyvéd Csulak Dániel ur 4 jegyért 10 forint, gróf Eszterházi János ur 2 forint 50 kr, gróf Eszterházi János ur asszony 2 forint 50 kr, Török Károly ur 3 forint, Nesterostek János ur asszony 2 forint, Gergely Ferenc ur 2 forint, idősb Tauffer József ur 2 forint, Tauffer Gyula ur 2 forint, dr. Incze István ur 2 forint, Erdélyi Sámuel ur 2 forint, b. Bánfi Kálmán ur 2 forint; gr. Bethlen István ur 2 forint, ifj. gr. Toroczka Miklós ur 2 forint, Béli Ákos ur 2 forint, gr. Bethlen Béla ur 2 forint, Macskási Miklós ur 2 forint, gr. Teleki Domokos ur asszony 2 forint, gr. Teleki Ilona úrhölgy 2 forint, Székely Dávid ur asszony 2 forint, gr. Bethlen Gergely ur 2 forint, gróf Teleki Károly ur 2 forint 50 kr, gr. Teleki Károlyné ur asszony 2 forint 50 kr, Bogdán István ur 2 forint, Varga Dániel ur 2 forint, tanár Endes Gábor ur 2 forint, gróf Mikó Anna úrhölgy 2 forint, Csizsár Sámuel ur 2 forint, Sándor János ur 2 forint, Kohn Sándor ur 2 jegyért 120 lírás olasz aranyat: Eisenberger Lipót ur 1 cs. aranyat, Maurer Béla ur 1 cs. aranyat, kereskedő Karvási József ur 32 font milligyertyát volt szives gyűjteni e helybeli kereskedő úrtól a világitásra, melyhez maga 7 fonttal járult. Tiszelt Popini Nándor ur a photogen világitás számláját, mely 42 forint tett, a nemes cél iránti tiszteletből elengedte.

Méltóságos gróf Eszterházi Kálmán ur a terem fűtésére szükségelt 1 öl berkifut volt szives utalványozni.

A terem díszítéséhez hozzájárultak az erdélyi muzeum-egylet t. igazgatósága, az ev. ref. collegium, kir. lyceum, polgári társalkodó, úri casino, Kolozsmegye, Kolozsvár városa, Biasini Domokos, Himmelstein Mór, Csapó Sándor s Tauffer János urak; továbbá a mézárós, asztalos, magyar és német szabó, fazakas, kerekas, kovács, lakatos, takács, cipész, csizmadia és ács ns. czéhek lobogóikkal.

Es így a fennebbiek szerinti fényes eredményt, számbavéve az időt és körülményeket, csak is ennyi nemes versenyző buzgó közreműködésnek lehet tulajdonítanunk, a miért is alólt választmány, habár meg van győződve, hogy ez úgy nemes pártfogói áldozatjuk jutalmát önkéblükben már bírják, mégis mulasztatlan kötelemnek ismeri azok

köztül első sorban mltsos gr. Eszterházi Kálmán ur és tks. Csulak Dániel ur asszonyoknak a bál házi-asszonyi kötelmeinek készségesen kegyes elfogadásáért, valamint a terem hasznobérleje t. Főző József úrnak a terem díjtalan átengedéseért, ugy szintén honvéd és zene-karnagy Salamon János és zenekarának díjtalanul teljesített szolgálatajokért; valamint mindazon fentebb megnevezett úrhölgyek és úraságok, kik a kimutatott eredményt bőkezű feljúl-fizetésekkel segítették létrehozni és fáradságukat nem kimélve, a csinos elrendezésben oly készségesen közreműködtek, a haza iránt egy reményteljes korszakban érdemesült bajnok társai nevében a legforróbb hálás köszönetet nyilvanítani, azon buzgó óhajátása kíséretében, miszerint e hazafias tettök jutalmát keblök legnemesebb óhajátásainak teljesülésében adja meg az egek ura.

Kolozsvárt, dec. 2-kán, 1867.

A kolozsvári és kolozsmegyei honvéd-egylet választmánya.

Bogdánfi Antal,
elnök.

Pap Áron,
egyleti jegyző.

KÜLFÖLD.

OLASZ ÜGYEK. Az előkészületek a franciaíknak Rómából leendő elutazására Olaszországban igen jó benyomást tettek. Az „Italia” úgy találja, hogy a francia kormány megértette, hogy az intervenció minden államra nézve kényes természetű, s hiszi, hogy vissza fog térni a non interventio elvéhez.

Kiemeli e lap, hogy a csapatok a francia kamarák üszellése előtt kapták meg az elutazási parancsot; ezáltal a császár értesítre akarta adni, hogy ő nem akar a világi hatalom örökké tartásának védelmezője lenni.

Hogy e dolog csakugyan jó benyomást tett a kedélyekre, azt a „Journ. d. Debats” florenzei levelezője is írja. Sokan vannak — írja ő, — kik azt hiszik, hogy a francia kormány ezzel kimutatta, hogy a pápa világi hatalmának nem barátja, s bukásán nem bántódnék. Csak a Garibaldi-féle formával nem volt megelégedve. A levelező azonban e vérmes reményeket távolról sem tartja az igazsággal megegyezőnek.

A francia s olasz kormányok közt a diplomatiail összekötötés barátságosabbá lett.

Lamarmora sokat értekezik Florenzcban a miniszterelnökkel s belügyminiszterrel. De azon bir, hogy a kabinetbe lépne, elsietett, mert kabinet-vátozas a kamarák üszellése előtt aligha fog lenni.

Az „Italia” nov. 27-iki száma írja, hogy 28-kán ujjabban 800 garibaldista fogoly fog az olasz kormánynak átadatni.

A pápai sereg számát 25,000 emberre akarják emelni. Egy hadtestet akartak alakítani 10,000 zuávból; de Franciaország nem állíthatván ki ekkora continenst, valószínűleg nem fog többé e hadtestben a francia elem túlnyomósággal bíni.

Rómában még mindig motozzák a házakat, s az üldözés a nőkre is kiterjed. Most üzetett ki Cesarini Sforza herczegnő, ki panaszkodott, hogy a pápaiak genzanoi kastélyát felprédálták, dacára, hogy ő arra hona, Anglia színeit feltűztette. E rendszabályok czélja kimutatni, hogy a 22-iki tényeket idegenek követték el.

Garibaldi egészsége tetemesen megjavult. M. hó 26-án az „Exploratore”-n Caprerába utazott.

Mint az augsburgi „Allgemeine Ztg”-nak Rómából nov. 24-ről írják: a rendőri kutatás Odo Russel angol ügynök és levelező lakásán csakugyan megtörtént, a mi igen nagy feltűnést okozott; s mindenki nagyon kíváncsi látni, mit fog a brit kormány ez ügyben tenni. A közönség között a log-badarabb hírek keringenek. Így azt mondják, hogy ama bomba, mely 22-én a fölkelésre a jelt adá, Odo Russel lakásának egyik ablakából dobott volna az utcára. Azt is mondják, hogy a rendőrség kezébe egy láda fegyver jutott, mely Russellez volt ezimezve, stb. Bármiként is legyen azonban mindez, annyi tény, hogy pár nap előtt Eligi úr nagy 30 csendőren élén megjelent a palotában s egy építész kíséretében átvizsgálta a földszinti szobákat, pinzéket, s minden földalatti üreget. Azután felment az első emeletbe, hol az angol diplomata lakott, s azt kívánta, hogy lakását nekie megmutassák. Russel Odo távollétében annak komornyikja szölitattott fel a lakosztály megmutatására. Minden át lett kutatva: a falak, a kályhák, kémények, padozatok, még az árnyékszéket is megvizsgálták; azonban az íróasztalok és fiókok, valamint az íróasztalokon fekvő iratok érintetlenül hagytak.

Russel Odo, ki kevés nappal ezután megérkezett, azonnal irt Antonellinek, a leghevesebb szavakkal kérvén felvilágosítást az eljárásra nézve. Antonelli rögtön válaszolt, kiemelvén, hogy a kérdéses rendőri eljárás nem vonatkozott az ő személyére s reá nézve nem is bir semmi sértő jellemmel. A házmozgás egyedül az ő s a ház többi lakosainak érdekében történt, minthogy híre járt, hogy a Chigi-féle palota, valamint több más ház, alá van aknázva. A bibornok különben kijelenté legnagyobb tiszteletét és barátságát Russel Odo iránt. Ez, bár kissé furesának tűnt fel előtte, hogy földalatti aknákat a harmadik emeletben kerestek, mégis megnyugodott s a további lépések iránti in-

fézkeket kormányára bízta. Antonelli bíbornoknak különben van egy tervrajza, melyen valamennyi aláaknázott épület veres pontokkal volt megjelölve. A rendőrigazgatóság, mely Monte Cidoriön fekszik, valamint az ugyanott fekvő törvényszék s belügyminiszteri épület szintén veres pontokkal volt megjelölve, honnan egy veres vonal húzódott a Chigi-palota felé. A Colonna-féle palotában is történtek kutatások. Nemelyek persze azt hiszik, hogy a terv, mely állítólag a Hotel Minervában elbújt iratok közt találtatott, és Marangonitól származott volna, egyedül a pápai rendőrség tulajmánya volt, mely azt külön céljaira kívánta felhasználni.

ANGOLORSZÁG. Az augsburgi „Allg. Ztg.“nak ezeket írják Londonból: Az abyssiniai expedíció megkezdődött. Az utász-osztály Marewether ezredes vezetésével minden akadály nélkül szállott partra, s csak egy elefánt látszott a betolakodók ellen feltámadni, mely aztán életével lakolt e merészséget. Az utászok megérkezését után azonnal hozzá is fogtak a tábor felállításához, melyben a sereg lesz elszállásolva. A táborhelyről messze elláthatni a környékre, s csak az a baj az egészről, hogy a tábor a hajókról kell vízzel ellátni. Három német mértföldnyire ezen táborhelytől azonban egy kis patak folydogál, mely telve van friss ivóvízzel. Itt lesz a második állomás, melyen az expedíció tanyát fog ütni. A harmadik állomás Tekunda leendő, mely negyven mértföldnyire fekszik a tengerparttól s bőven el van látva a Hodas folyam forrásainak vize által. Beljebb az országban már bőven van a víz. A mi az élelmezést illeti, az könnyen lesz eszközölhető, miután az élelmi bizottmány küldeményein kívül bőven található nyulakat, foglyokat és dámszarvasokat; a mi a tisztelnek igen kedves vadászatokra ad alkalmat. Van itt azonban oroszlán is a bokrokban s a vizekben vízi ló is, mely utóbbinak húsa, mint mondják, igen jó levest szolgáltat. Mindez tehát nagyon reménydús hangzik.

Az utászokat majdnem nyomban követte az első dandár.

Az abyssiniai expedícióra vonatkozólag a „Pall mall Gazette“ arról értesült, hogy Merewether ezredes, s csapata két nappal előbb visszatértek délfelé tett kémszemle útjából, 130 mértföldnyire fáradalmas utazás után. Az általuk bejárt vidéken, mely most először látogatott meg európaiak által, csak kevés vizet találtak, s azt is kútakban. Nemely helyeken a hőmérő 110 fokon állott. Az utak folyamfedreken át vezettek, roppant sziklatömegekkel mindkét oldalon. Züllában a 350 yardnyi hosszúságú kiszállási hid-oszlop már készen volt, s naponként érkeztek katonai csapatok, s az Ammesby öböl csakhamar szintoly élelmi színt vett föl, bimbay-i kikötő. Theodbrusól ott semmit sem hallottak; azonban a lázadók Zulla s a király közt állanak, s ez utóbbi most országának valóságával csak csekély része fölött uralkodik.

KÜLÖNFÉLÉK.

= B. Bornemisza János kir. kormányzéki tanácsos, v. b. titkos tanácsosi címmel ruházott fel.

= A városi képviselő-testület tegnap délután gyűlést tartott, melyről jövő számunk hozandja a részletesebb tudósítást, jelenleg csak annyit említhetünk meg, hogy az éji órák kérdése még nem dönt el, s azzal, a polgármester nyilatkozata szerint, 8 nap múlva leszünk tisztában.

= Napoleon császárt múlt hó 28-án St.-Cloudban szélhűtés érte, s lerogyott; mint mondják azonban, a veszélyen túl van már.

= A „Herm. Ztg.“ a „Sieb. Blätter“-rel polemizálva, többi közt így nyilatkozik: A körülmények s a magyar kormány tapintatos eljárása a szász nemzet fejét és szívét meghódította. Mindnyáján Deák-pártiak lettünk, tehát e részben a fiatal szászok organjával egy alapon állunk.

= A magy. kir. közlekedéstudügyi minisztérium a hajókapitányságra készülők számára téli tanfolyamot szándékozik nyitni. Egyszermind nagyobb számú magyarul beszélő és író ifjút fognak a vasúti forgalmi üzletben is kiképezni.

= A tervezett vasútvonalok kiépítésére a magyar közlekedési minisztériumhoz négy társaság adta be ajánlatát: és pedig Bontox és Weickersheim társasága, Ponthon br. egy porosz társulattal, Rosenthal H. B. egy frankfurti társulattal és egy hitelintézettel.

= Az izraeliták pesti főrabij dr. Meisz, múlt hó 30-án meghalt.

= Zomborból gyászos kimenetelt párbaj híre érkezett: Jablonkai Géza, kit irodalmi munkálataiból is ismer a közönség, nov. 26-án — az ötödik lövésre — elesett; a golyó szíven találta. A párbaj egy hülye miatt történt. Ellenfele s a segédek megszöktek.

= Nagy-Károlyban egy gr. Salms nevű dragonyos őrnagy m. hó 24-én a mezőre ment, s ott meglötte magát.

= Langievitz, lengyel tábornok, decz. 2-án Pestre érkezett, honnan pár napi időzés után Konstantinápoly felé veszi útját.

= Fiume küldöttsége Pestre már megérkezett, tagjai: dr. Giacich Antal, Matcovich Gáspár és dr. Randich Antal. Megtűközt ide-

zett ott élő azon bizonyos körökben fölmerült hír, hogy a fennálló szentesített törvények ellenére úgynevezett Reichsummitlebar-féle viszonyban óhajtanak hozni, mi ellen egész Fiume Magyarország közvetlen kiegészítő részét képezvén, tünepélyesen tiltakozik. — A buccari és vinodoli kerületek újában harmadízben folyamodtak Cseh Ede kir. biztos úrhoz, hogy a magyar tengerpart azonnali helyreállítását ő Felségénél kieszközölje.

= Király ő Felsége Eugenia császárnőnek pompás zongorát küldött, mely Börsendorfer első bécsi gyárosnak egyik mesterműve. A zongora rózsafából van készítve kiváló művészi becsüléssel. Egyidejűleg parancsot adott ő Felségére, hogy azon tudományos munkák, melyek díszes kiállításban Bécsben megjelentek, a párisi köz-helyiségek s más általa meglátogatott városok könyvtárainak megküldessenek.

= A bukaresti távsürgöny szerint a minisztérium végleg megalakult a szabadelvű párt jelöltjeiből, e következők módon: Goleseo miniszterelnök s külügyminiszter, Bratiano János belügy- és ideiglenes pénzügy-, Arion igazságügy-, Donici közmunka-, Gusti cultus-, Adrian hadügyminiszterek. Bratiano Demeter külügyi megbízatást nyert.

= Miksa mexikói császár holtteste tünepélyes eltemetésének szertartása egyelőre meg van állapítva.

= Ugy halljuk, hogy a közügyei delegációk már decz. 10-re rendeltetnek ki s jönnek össze Bécsbe. — A magyar delegatio 60 tagja tanácskozási a volt magyar kir. udv. cancellaria palotájának nagy fogadótermében — hol a deputációk is üléseztek — tartandja.

= Egy titkos bűntény. A „Südd. Pr.“ a napokban következő közleménnyel döbbené meg a világot: Egy iszonyatos bűntény híre futja Münchenbe keresztül. Chorinsky Ledske grófnét, ki Bécsben lakó férjétől elválva, valami egy óta városunkban lakik, szállásadója nov. 21-én halva találta szobájában. Az asztal meg volt terítve, és rumos, tejes, teás stb. edényekkel rakva, s minden arra mutatott, hogy a szegény áldozatot étkezés közben érte a szerencsétlenség, méreg által, s valószínűleg idegen kéztől. Ezen titkoszert esetben valami állítólag Vay bárónő, ki azon végzetes estén Chorinsky grófnénél volt, de azután azonnal elhagyta Münchennt, szerepet játszik. A rendőrség fáradozásainak sikerült kitudni, hogy ez az asszonyság nov. 19-én Bécsből Münchenbe érkezvén, csakhamar ismeretséget kötött a grófnéval. Nov. 21-én e fiatal szép, és hasonlóképpen férjétől külön élőknek mondott asszony a grófnő háziasszonyát színházjegyekért küldte, s mire ez visszatért, a grófnő meg volt halva, az állítólagos bárónő pedig eltűnt. A vizsgálóktól az derült ki, hogy a bárónő Münchenből Bécsbe utazott. Itt lakásán elfogatott és az ideiglenes rendőri börtönbe kísértetett. Itt azonban kitudt, hogy nem Vay bárónő, hanem hogy E. Julia báróné a neve, 25 éves, katolikus, Magyarországon Szombathely melletti Szécsénben született és leánya egy ottani földbirtokosnak, ki köztisztviselőben állt úr. Elfogatása a Münchenből érkezett távirat alapján rendeltetett, mely a részletes szemléleirást tartalmazta. Midőn Breitenfeld biztos a báróné szobájába belépett, az látszólagosan megtűdött és zavarában alig tudott a legegyszerűbb kérdésekre is feleletet adni. Lassankint visszaiparkodott nyerni nyugodtságát, és midőn hallá, hogy elfogatási parancs van ellene kiadva, látszólagos nyugodtsággal azt válaszolta, hogy ő teljesen ártatlan, és hogy a biztos nyugodt lelkiismerettel követheti. A bécsi fenytő törvényszék értesített a végrehajtott elfogatásról, mire Fischer Miksa tanácsost a vizsgálattal megbízták. Reggeli 10 órakor a tanácsost egy bizottsággal az elfogott báróné lakására ment, hol házmozgás tartatott és az összes talált levelek, jegyzetek és egyéb ügyiratok lezáróltattak. E. Julia báróné a „Tgbl.“ leírása szerint középtermű szép nő. Kék szeméből szélsőséges gyöngédség tükröződik vissza, arcának kifejezése, magatartása és modora értelmiségre mutatnak. Azon viszonyról, mely E. bárónét a Chorinsky Ledske grófnő elleni tette indította, nem tudni még semmi közelebbit. Egy részről azt állítják, hogy az elfogott igen közel viszonyban állt a grófnő férjéhez, és azon reményben ringatta magát, hogy egykor annak neje lesz. Más részről azt beszélik, hogy egy nagy összegű örökség szolgáltatott tette okot. Egyelőre határozottat nem lehet mondani. A „Südd. Pr.“ jelenti Münchenből 27-ről: Tegnap délután Chorinsky-Ledske Mathild grófnő nagy részvét mellett temettetett el; a fátöl, mely az egész eset felett lebeg, még nem lepleztetett le. Tegnapelőtt este a megmérgezett grófnő férje, ki atyjával jött ide, a vizsgáló bíró rendeletére, vizsgálat fogságba vétetett.

= Gyilkosság és rablás. Új-Német helységből, Közép-Szolnokmegyéből írják a következő borzasztó gyilkosságot: Szász Samu nevű birtokos anyja halálával tetemes vagyont öröklött, egyebek közt arany- és ezüst pénzt is, a mit elég gondatlan volt mutogatni barátainak. M. hó 6-án éjjel rablók törtek lakására. Először is meggyilkolták az istállóban fekvő kocsist. Szász Samu észrevette a zajt és azt, hogy az udvaron járnak. Felkötötte tehát a vele egy szobában alvó öreg gazdaszszonyt. De akkor már az ajtón dörömböztek, „Me-

neküljünk — mondá — mert engem meg akarnak ölteni barátaim.“ Alig mondta ki e szavakat, s már az ajtót beszakíták s négyen a szobába rohantak. A gazdaszszonyt egy fejére intézett csapással a földre terítették, ki egy perczig elszédült, de aztán magához jöven s gazdájának e szavait hallván: „ne öl meg Károly barátom, mindenemet odaadom,“ meg nem merészt mozdulni s lélekzetét is visszafojtva a földön maradt elterülve. Ezalatt Szász Samut kegyetlenül meggyilkolták, s a halottnak hitt asszony mellé fektetve, mind a kettőt ágyneművel fedték be, legfelül pedig a beszakított ajtót is rájuk téve, ugráltak felettük. A gyilkosok azután a rablásból fogtak. Elvittek minden pénzt, minden értékes tárgyat, fehérneműt stb. Kénn még három rabló állt őrt s egy szekér várt a rablótárgyakra. A szekert megrakva, elhajtottak, a nélkül, hogy valaki észrevette volna a gonoszokat, vagy csak sejtette volna a borzasztó esetet. A gazdaszszony később fölésmelt; de a tettesekre még nem találtak rá.

= V-dik közlemény. A besztercei evang. templom építésére 1867. october és november havában adakoztak: 44) tks Darkó Lajos úr 3 ft. 45) A kézdi-vásárhelyi nemes czehek együttesen 11 ft 10 kr. 46) Nemes Debreczen városi gyűjtemény 46 ft 45 kr. 47) Tks dr. Antal László úr 5 ft. 48) Tks Jancsó János úr Gernyeszegen 15 ft, mely kegyadományokért fogadják egyházunk halás köszönetét. Beszterczen, nov. 30-án, 1867. Borosnyai Pál.

Közlemény.*)

A kolozsvári és kolozsmegyei honvédségélyző-egylet által 1861-ben kibocsátott rendes gyűjtőlevelek közül, a 4-dik számú íven gyűjtött 101 irva egy száz egy ft o. ért. akkori mocs-járási szolgabíró, jelenleg megyei alispán tks Hoszu Theofil úr és kolozsmegyei Nyulas-járási 1861-ki szolgabíró tks Kászoni Ignác úr a kéz alá gyűlt 108, irva egy száz nyolczvan ft o. ért. készpénzben (melyek az 1861-ki segélyző-egylet, kormány általi hirtelen befizetés miatt akkor rendeltetésük helyére el nem juttathattak) 1867. november havában az egyleti pénztárba, kezem alá valósággal befizetettek.

Kolozsvárt, decz. 1-én, 1867.

Tamási János, városi és megyei honvéd-egyleti pénztárnok.

Megnyugtató értesítés.

A közelebbi napokban Kolozsvárt, de Erdély több vidékein is a veres-himlő a gyermekek közt járványos betegség.

De nem olyan mértékben járványos mint hirlük, és talán az aggodó szülők hiszik.

Főtanodánk népessége ez idő szerint 664, és ebből hivatalos jelentés szerint négy hét alatt vereshimlős volt huszonkettő. A betegség lefolyása alatt a vidéki gyermekek vagy az országos kórházban, vagy a tanodában berendezett kórodában vannak elhelyezve. A tanoda kórodájában is gondos betegápoló nő felügyelet alatt vannak.

És ezek mellett a tanodai igazgatóság kötelességének tartotta az országos főorvost, több szakértő orvosokkal megkérdezni az iránt:

lehet-e a tanulókat együtt tartani és a tanítást a szokott szünidő napjág folytatni?

A t. cz. orvos urak egyező véleménye az volt: „a járvány nem oly erejű és terjedelmű, hogy miatta a tanítást meg kellene szüntetni.“

Tehát örömmel értesitem a t. cz. szülőket, hogy aggodalomra kevés ok, és a hír, hogy a tanítást megszüntetjük, alaptalan, mert decz. 14-éig, mely napon a karácsoni szünidő kezdődik, tanítani fogunk.

Kolozsvárt, deczember 3. 1867.

Sámi László

igazgató-tanár.

Nemzeti színház. — Szeredán, nov. 27-kén: Fenillet Octávnak „Az erdő szépe“ című jeles drámája adatott Feleki fordítása szerint. Előadását sikerültnek mondhatjuk, és ezt főként a jó szereposztás érdemének tudjuk fel. Nemes főszerep van e darabban, mind a négy ez este jó kezében volt, „Pálmát“ Szépné személyesíté, játékaiban megvolt a szerepe igényelte elegancia, meg a művészi emelkedettség, meg az alakításnak kelően eltalált színezete, s azért többszörös kihívásban is részesült, melyekben osztályosa volt Pappné Sz. Pepi is, ki „Luiza“ szerepét elevenességgel adta. A férfi szereplők közt kiemeljük Bercesényit, ki a marquis szerepét jól fogta fel. Eressit, ki „Morel“ szerepében jól alakított, két hibájára azonban figyelemztetünk kell: egyik az, hogy a hatásosabb momentumoknál szemet hunyva, szaval; másik az, hogy játékaiban bizonyos tartózkodás és lelkesedéshiány van, mit azonban a szokatlanúságnak tudunk fel, mert Hamlet, Ferdinánd s más repertoirejába tartozó szerepeinél e hiányokat nem vettük észre. Ujbázi most is jelesen oldá meg feladatát, ezt mondhatjuk Stupa- és Leóvayról is. Közönség szép számmal.

Csütörtökön, nov. 28-án: „Nabucodonozor“, új szereposztással. Ez volt kétségteletlenül e színi idény legsikerültebb operai előadása. A sze-

*) A helybeli „Unio“ és „M. Polgár“ lapok t. szerkesztései a fennebbi közleményt becses lapjaikba fölvenni tisztelettel fölkérte.

replők, ének és zenekar együttesen befolytak arra, hogy az előadás összesség, correct és élvezetes legyen. „Zachariaas“ ma is Odry adta épp oly remekül, mikint multkor. „Abigail“ szerepében Miskovics Irma lépett fel először, mint ált-énekese. Nagy terjedelmű, erőteljes és kellemes csengésű hangja oly szépen volt felhasználva, oly könnyűség és kellem lengte át énekét, hogy a közönség többször nyilvánítá tetszését zajosan kitörő eljenzésben, s midőn a tehetség kiérdemelt méltánylatát nyújtjuk, midőn a siker koszoróját elégtelen nyújtjuk reményteljes fiatal művésznőnek: engedje meg, hogy egy legjobb indulatból eredő figyelemztetést kockáztassunk arcjátékára vonatkozólag, mely az indulatoknak benyomását nem tükrözi vissza, pedig az arc a lélek tükré lévén, szükséges, hogy az a szerep feltételezte lelki állapotnak, mint öröm, fájdalom, elégteltség, lelkesedés stb. hti kinyomatát adja. Gerecsné (mint „Fenena“) kis szerepében is fel tudott tűnni, s főként az utolsó felvonás vég hálaimájában remekelt. Széphegyi a király szerepében oly jól működött, s teljesen hangjánál lévén, helyen helyen oly jól énekelt, hogy első fellépéhez kötött reményünk hővmérője egy fokkal emelkedett; játéka azonban még sok kívánni valót hagy fenn, mert járása és tag-lejtései nagyon is elárlják az unozot.

Pénteken, nov. 29-kén: Jó igyekezett színésznők Zádor Zoltán búcsujátékául: „Angolosan“, mit megelőzt „Fips“, a híres nősabó, mindkét vigjáték csinosan adatott, habár előbbi nagyon is angolosan, azaz: kissé vontatva, ezért azonban elég jó hatást tett, s Ujházinál phlegmaticusabb tuskót inasban alig látnunk; Priell és Zádor hasonlóan helyőre voltak, s Bercesényiné bár szerepkörén kívül elég igyekezetet fejtett ki. „Fips“-et illetőleg, mint Dalmoki monopolizálta volt Patroclust, ugy nálunk Zádort képzeljük az egyedüli Fipsnek, s bár alig volt egy-kettő a közönségből, ki még ne látta volna a darabban előforduló élezes éneket, most is megtették hatásukat, miért a búcsuzó Zádor szünni nem akor tapsokat aratott.

Szombaton, nov. 30-dikán: Kolonics Alfonza jutalomjátékául adatott: „A kártyavetőné“, Segont Victor hosszadalmas, tires darabja, melyben egy előjáték- és 5 hosszú felvonásan át van huzolva egy oly kisszerű esemény, mi egy felvonásban is egybe vonható lenne, át van vive oly lassúsággal s minden drámai hatás nélkül, mintha szerző feladatául tűzte volna ki az eseménytelen analmasságnak lassudalmas fölfedezésével kinezni a közönséget. Egy zsidónak elrabolják gyereket s kereszténynévé téve egy grófnő fogadja leányának, a leány fel nő és mátkás, midőn zsidó anyja fölfedezi s visszaköveteli; de addig küzd a két anya a leány felett, addig akarja egyik zsidóhitre téríteni, a másik a keresztényhitben megtartani, addig tépelődnek a gyermeki szeretet megnyerése felett, hogy a leány végre megörül. De nevelő-anyja és mátkájának megjelenése, és az egyházból kihangzó esti imáda-dal visszaadjaik eszméletét. E darabban három nő viszi a főszerepet, a zsidónét, ki, hogy leányát fölfedezhesse, lesz városról városra menő kártyavetőnővé; a jutalmazott személyesíté leányát, „Paulát“ Szépné, a grófnőt Fehérváriné adta, mindhármán eléggé jól játsztak s eléggé igyekeztek a darab tressségét tapintatos játékaik által a lehetőleg helyrehozni, miért többszörösen ki is hivatnak. A kevés számú közönség tapsokkal igyekezett a jutalmazottnak csekély jutalmát kárpótolni.

Vasárnap, decz. 1-én: „A tékozló“, tündérrege, látványossággal és tündéres jelenetekkel spekelt vasárnapi darab, mely ez alkalommal a gépezetek gyesebb kezelése által sikerültebben adatott, mint tavaly, a disztimények szintén szebbek voltak, s azért ki is tapsoltatt színházunk jeles festője Beczkói János, ki az elismerés- és méltánylatra nem kis mértékben érdemesíti magát, mert sokoldalúságával nem kevés szolgálatot teszen nemzeti intézetünknek, s esetje mellett, mint operanékes s színész is hasznosittatja magát, nejjével együtt, ki némely kisebb szerepekben kellemes hangja- és élénk játékaival figyelmet ébreszthetett maga iránt. A szereplők közül kiemelést érdemel Bercesényi, ki „Flotwel Gyula“ nem könnyű szerepét jó felfogással adta. „Katicza“ szerepét Pappné adta s élénk, ügyes játéka által tűnt ki. „Bálintot“ Ujfalusi személyesíté, s ha Timár helyét nem tudta is betölteni, de azért elég ügyességet tanusított, főként az utolsó felvonásban. „Azorot“ a hirtelen roszul lett Odry helyett Mezei sikerültten adta. A közönség is jól viselte magát, meny nyiben a színházat megtöltötte, hanem a mamának ajánljuk a magukat roszul viselt csecsemők otthon hagyását.

Hétfőn, decz. 2-kán: Bellininek szép dalműve: „Az alvajáró“ adatott. E dalművet sok baj érte, mert Miskovics Irma, nem tudhatni mi szeszélyből, nem jöven el, szerepét (Liza fogadós-nét) Kantai Teréz vállalta el, s bár rőtönözve lépett fel, bár alig volt néhány órai ideje a tanulmányra, azért mégis oly jól adta, s oly helyesen és szépen énekelt, hogy a Miskovics Irma meg nem jelente okozta hiány éppen nem volt észrevehető; sokkal érzékenyebb baj volt Odry betegsége, mely miatt Rodólf gróf szerepében Mezei helyettesíté és az annálkább érezhetőbb volt, mert e dalműben a basszusnak kiváló szerepe van. Hogy

Nagyné „Armina” szerepében remekelt, azt szinte felesleges is mondanunk, élénk játéka mellett elbájoló éneke talán szebben zengett, mint valaha, mintha törekvése oda lett volna irányozva, hogy a közönség a felmerült hiányokért kárpótolva legyen.

UJ POSTA.

A képviselőház ülése decz. 2-án.

A múlt ülés jegyzőkönyve hitelteljes végett felolvasatván, ennek egyik pontjára vonatkozólag felszólal Dózsa Dániel, hogy úgy hallotta, mint-ha Gajzágó Salamon interpellációjára az igazságügyminiszter azt felelte volna, hogy az Erdély szá-mára 1863-ban törvényellenesen kinevezett főtör-vényszék megsemmisítették és a m. kir. curiába be-oztatják. E fogalmazásban ő azon törvénytelenül kinevezett főtörvénytörvényszéknek mintegy jogfolytonos-ságát látja annyiban, a mennyiben ott az mondatik, hogy ezen törvénytörvényszék elmozdították a curiába be-oztatják. Nem hiszi, hogy ezzel megegyező legyen az igazságügyminiszter értelmezése, s a most fel-olvasott jegyzőkönyvben foglalt fogalmazás helyett ajánlja a következő módosítást: „az 1863-ban Er-dély számára törvénytelenül kinevezett főtörvény-szék elmozdították és egy új törvénytörvényszék nevezeték ki, mely a m. kir. curiába osztatik be. (Helyeslés.)

Ezután elnök jelenti, hogy a nemz. muzeum-nak a párisi világkiállításra küldött tagjai vissza-érkeztek.

Lukács György N.-Várad képviselője le-mond; új választás rendeltetik el.

Lónay Menyhért pénzügyminiszter azon alkalomból, hogy nem sokára a pénzügyi javaslatok s egyszersmind év végével a pénzügyi számadások is elő fognak terjesztetni; javaslatba hozza, hogy más alkotmányos országok mintájára a ház szintén választson pénzügyi bizottságot, mely a javasla-tok és számadásokat, mielőtt a ház által tárgyal-tatnának, megvizsgálja és megbírálja. E bizottság legalább 15 tagból álló legyen.

Az indítvány kinyomtatása és napirendre ki-tűzése rendeltetik el.

Mikó Imre gróf közlekedési miniszter felel Radich Ákos fiúmei képviselő interpellációjára az alföldi fiúmei vasút tárgyában.

Radich Ákos kijelenti, hogy a válaszsza-l meg van elégedve.

Puskariu képviselő Fogarasvidék közönsé-gének oct. 30-án tartott közgyűléséből a n.-várad-kolozsvár-brassói vasútvonalra vonatkozó határoza-tot terjeszt a ház elé, s azt figyelembe ajánlja.

Simai Gergely az Erdélyben törvénytelen-behozott útvámok mikori megszüntetése iránt inter-pellálja a kormányt, hivatkozván a 48-ki törvények 30-dik cikkének 5-dik szakaszára.

Felel egy a közlekedési, mint a pénzügyi-miszter. Az előbbi a törvényhozás feladatának te-kinti a megszüntetést, az utóbbi pedig utal a most bekövetkezendő változtatásokra.

Simay megjegyzi, hogy csak az érintett tör-vény lenne végrehajtandó.

Az alelnökségre adott 209 szavazatból Gaj-zágó Salamon nyert 143-at, ki szép szavakban köszönetet mond a bizalmat.

Napirenden van a hányad tárgyában készült törvényjavaslat és a központi bizottságnak erre vo-nalkozó határozata.

Ghyezy K. szól s a javaslatban 5-ül aján-lott pótcikk helyett egy határozati javaslatot nyújt be. — Kinyomtatni s tárgyalatni fog. Ghyezy után Madarász, utána B. Kemény Gábor szól a jobb oldal tetszés nyilatkozatai közt.

Végül elnök szavazat alá bocsátván a kérdést, a nagy többség elfogadja a bizottság által benyuj-tott törvényjavaslatot.

Hivatalos értesítések kivonata.

Arverések és árlejtések. Dobokame-gyében: Noszolyban Lőrinczi József fekvőségei jan. 22, febr. 22. — Vizsiváron az összes korcsma-jog 3 évre haszonbérbe dec. 21. — Balázsfalván a gymnasiumi tanulmányi alaphoz tartozó minden javak három évre haszonbérbe dec. 19.

Csöd Kolozsvári volt kereskedő Pánczél Imre vagyona felett. Bejelentési határidő 1868 jan. 17 diki. Felügyelő ifj. Bodor Pál, helyettese Ko-vács Sándor ügyvédek.

Távíratok tudósítás a bécsi börzéről.

Dec. 4-kén: 5% Metaliques 100 frt 57.60 5% Nemzeti kölesön 100 frt 66. — Kamat 58.50. 1860. Kölesön 83.50. Bankrészvény 681. — Hitel-intézeti részvény 200 frt 182.50. London 10 ft st. 100 frt 23 3/4 kr 120.50. Ezüst 118.50. Cs. királyi arany 5.72 1/10.

Dec. 3-kán: Földtehermentési kötvény Ma-gyarországi 71.25 Erdélyi 65.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

(381)

FEHÉR MELL-SZÖRP

(weiszer Brust-Syrup)

több egészségügyi hatóságok s tisztí főorvosok által igazolva,

mindennemű idült köhögések, mellfájások, nátház, elévült re-kedség, torokbántalmak s tüdő-elnyálkásodás, ellea eddig még kielégítő siker nélkül soba nem használhattak! — Ezen szörp mindjárt az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, — különösen görcsös köhögés és számarhurtnál; elősegíti a nehéz s megaludt nyálkaki-köpést, a gégeingert azonnal enyhíti, s rövid idő alatt eltávolítja min-den, — még az oly heves és gonosz aszkórköhögést is, s a vérhányást.

Egy kisebb üveg 80 kr., nagyobb üveg 1 frt. 25 kr.

Mayer G. A. W., gyáros Breslauban.

Kapható: Kolozsvárt, Binder K. gyógyszerésznél belső monostoruca a Redout során.

Van szerencsém tudatni, hogy **Unió-gyertya** és **Szappan** neve-zet alatt e ns. városon egy

Gyertya-és Szappangyárt

telepíttem.

Ezen vállalatnál főtürekvésem volt, hogy a gyertyák lehetőségig tisztított fagyuból készíttessenek és tiszta fehér szín, keménység, szagtalan-ság, és tartamára, úgy olcsóságra nézve az eddigi készítményeket felül-mulják.

Azon reményt táplálom, hogy gyártmányom minősége és jósága ál-tal a t. közönség nagyrabecsült pártfogását kiérdemlendem.

(380)

(2-3)

Hutilesz Károly.

(373)

CSAK, 28 kr.

fontja a háromszor tisztított moderateur-lámpa olajnak, finum szagtalan valódi-Petroleumnak fontja 20 kr.

Sántos-kávénak fontja 64 kr.

Ceylon-kávénak 72 — 84 kr.

Laguáre-kávénak 74 — 78 kr.

Valóságos, s nem csk elnevezett

Cuba-kávénak fontja 84, 88, 96 kr.

Finum gyöngy-kávé fontja 90 — 96 kr.

Valódi chinai-Thea fontja 3 ftrtől 6 ftrig.

oros-Thea fontja 1 ftr 60 krtól 5 ftrig.

Hazai-rum kupája 1 ftr — kr.

Cubai-rum 1 ftr 50 kr.

VALÓDI Jamaicai-rum finom kupája 2 ftr — kr.

Valódi Jamaicai-rum

legfinomabb kupája 2 ftr 80 kr.

Friss pozsonyi-kétszersült fontja 60 és 75 kr.

KAPHATÓK:

CSIKY Testvéreknel

Kolozsvárt

Czetz János és társa

KOLOZSVÁRT,

(középutca Fölly-ház.)

Ajánlják gazdagon ellátott női- és férfi divat-kereskedésüket, melyben folytonosan kaphatók és megrendelhetők a téli-idényre többféle Vattmól, Ripsz, Lüszer, Kecske- és Teveször ruha-kelmék, Casmírok, mindenféle színekben.

Színes nehéz-selyem kelmék, izletes női-bárson, posztó és tollu-kalapok, színházi-ingek, és főcékek, goppingi-fűző-láj-bik, sár-szoknyák, kintinó kesztyűk, lábbelik, ruha-éktmények, s minden egyéb női-pipere-dolgok nagyválasztásban, továbbá:

Valódi rumburgi-, hollandi-, irlandi-, creasz- len-vásznak, bécsi-házi és jó szalmazsáknak való vásznak, nagymennyiségben

asztalterítékek,

24 személytől lejjebb. Cradlik, nángénak és csinvándok, derekaly-tokoknak, finum damasz-ágyterítők, diván elejébe való és szo-

(1—*)

ba-szőnyegek különféle színekben, finum ripsz, selyem-damaszk, da-masz és karton, butor-szővetek, többféle színekben, legújabb fran-ozia-díszítésű kész butorok, egyrendbeli 120 ftről 400 ftrig. Kaphatók és megrendelhetők mindenféle nagyságu valódi lőször-mad-ráczok, selyem- és casmir-paplanok és finum selyem-pokrőczok, nagyválasztásban és jutányos árakért.

Kész női-felöltők, a

legújabb divatszertent, üzletünk öszveköttetésben lévén a legelső

női- és férfi-szabókkal,

minden e szakba vágó megrendeléseket elvállalunk, gyors és jutányos szol-gálat mellett.

(303)

5/12

(9—12)

ANDRES EDUARD

gomb és paszomány-czikkek gyára

Bécsben, Neubau, Siebensterngasse, 21.

ajánlja a jelen idényre a kereskedő uraknak, férfi- és nő-szabóknak, a leg-újabb párisi minták szerint saját gyárában készült

legújabb divat-gombjait

urak és hölgyek számára.

Paszomány-czikkek u. m. Crepin-ek, Grelor-ek, rojtok, bojtok, szegély-zetek, szalagesukrok, csattok, bátszalagok, derékszorítók és kész csipke-övök paszomány munkából, divat-gallon-ek, zainorok gypjű és selyemből, szegő-szalagok és ruha zsinorok.

Megrendelések postai-utánvétel vagy pénzküldés mellett azonnal telje-síttetnek. Árjegyzékek kívánságra ingyen.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt.

kapható:

CSEMEGÉK

kisebb gyermekek számára;

melyekkel családok, kisdövék és elemi tanítóknak kedveskedik

GÁSPÁR JÁNOS

nagyenyei neveléstanár és képezdeigazgató

Harmadik javított, 9 beszély- és 170 vers-csemegével bővített ket-tős kiadás; névszerint: egyik íróvelinre nyomott diszkiadás 2 gyönyörű színezett, 2 könyomású és 23 fametszésű képpel.

20 1/2 nyolczadrét iv, diszes borítéku keménykötésben 2 ftr 60 kr.

másik szép fehér papíru népies, iskolai kiadás, 2 fekete könyomású képpel.

20 nyolczadrét iv, csinos borítéku kemény kötésben csak 1 forint.

Midőn a „Magyar-olvasókönyv”-ről hazaszerte dicsekedésen ismeretes t. szerzőnek fennevezett, s utóbbi tökélytelenebb kiadásunkban is mind az ítéset, mind a szülők és tanítók, mind a kedves kisdövék részéről oly meleg részvételt fogadott, kedvező művét, egyszersmind az Olvasókönyv előcsarnokát, megíjodott s egyhar-mad részben bővített, illetőleg számos gyönyörű képpel illusztrált alakban újra világ elé bocsátjuk: elégnék véljük csak röviden érinteni a t. szerző vezérelveit s könyvünk gazdag tartalmát. — Szerző lélektani igazságnak tartja, hogy csak az ragadja meg a gyermek szellemét, mi saját kedélyes világából van merítve, érzelmetelenség és de-rülten előadva; mi magában is érdekel bir, és egyszersmind a felnőtteknek is ked-ves olvasmány. Mert nagy tévedés ám azt hinni, hogy a mi a felnőtteknek unalmas, éldelhetlen (mint sok gyermekbeszély és verselés) az a kisdövék költőies kedélyének éppen jó!! A gyermekeknek mindenben csak a legjobb a jó.

Ezen elvek világánál tanulmányozá szerző a hazai és külföldi gyermek-iroda-lom termékeit s a magyar nép ajkán forgó gyermek mesék, dajkarimket, játékok-és dalokat. És ezeknek gyöngyeiből s ezeknek szellemében dolgozva néhány szak-értő barátja közremunkálásával, nyújt jelen gazdagon megbővített kiadásunkban 91 beszélycsemegét, megannyi kedélyes gyermektörténetét, s 476 vers-csemegét. Ez utóbbiak közt van 40 dajkarim, tréfa és enyelgés; 23 ülben és térdén tartott kisdö-vedek játékrime; 20 altató és bölcsődal; 43 állat és egyéb természeti tárgy; 37 hang-utánzás; 44 vegyes gyermekdal; 79 játék és játékrim; 19 évszaki dal és festés; 33 mese és rege; 49 beszéd- és emlékgyakorlat; 35 vallásos hang és ima; 53 talány és találos kérdés.

A gyermekszoba, a családi tűzhely, a kisdövévadás és az elemi s néptanodák kezdő osztályai a maga nemében egyetlen — s a népies kiadásnak lehető csekély ár-szabása mellett a szegényebb sorsúak által is megszerezhető — kuttforrást találnak itt, melyből ártatlan kisdövéknek a cseccsemőkoron kezdve, egész két éves korukig, a legegészségesebb kedélyes és magyar táplálékot meríthetik, s valamenynyit: oly mo-dorban, a mint éppen elbeszélai kell.

Kolozsvárt, dec. 1867.

STEIN JÁNOS, kiadó.

Erdély építészeti emlékei

Irta KÖVÁRI LÁSZLÓ.

30 fametszvényvel.

„Erdély régiségei” második bővített kiadása.

Nagy nyolczadrét XII. és 335 lap vastag velin papíron, ára 4 ftr o. é.

Tartalma. I. Őskori emlékek: 1. Dák és római emlékek. 2. Hun emlékek. 3. Ismeretlen eredeti várnymok. A) a széki földön. B) a széki földön innen. II. Magyarországi erődít-mények: 1. Határsági erődök: A) a magyarországi várak. B) a székiországi várak. C) székiországi ker-i tett városok 2. Állami erődök: A) végyvárak, B) zászlós urasági várak, C) fellegvárak. 3. Lovagvárak és család kastélyok. 4. Községi és templomkastélyok. III. Magyarországi erődít-mények. 1. Mo-nostorok és kolostorok. 2. Egyházaink: A) Ro-mán istületi templomok, B) Góth istületi templomok, C) emlékirőz templomok. IV. Kisebb építmények: 1. Vegyes épületek. 2. Hadjárati emlékek.

Nyomatott az ev. ref. fótanoda betűivel (Bel-farkasutca 74. sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Képek a természetből. A felfe-r-dült növényeknek Vagner Ár-min után felmutatja Kovács An-tal. 10 könyomatu képpel. Ára 1 ftr.

Egy falat kenyér története. Le-velek az ember életéről. Mindkét nembeli növények számára Macé J. nyomán dolgozta Szász Domo-kos. Ára fűzve 1 ftr.

Képek a hazai történelemből. Ifjuság szá-mára. Szerkeszté Tanczos János. Ára 50 kr. Diszkiadás, hat színezett képpel 1 ftr 60 kr.

Szent történetek az ó és új szö-vetségből bibliai mondatokkal szer-kesztve. Iskolai használatra írta Turbucz Ferencz, dézsi kisdö-övő. A szövegbe nyomott számos fametszetekkel. Kemény kötésben 30 kr.

Szavalmányok növények leányok számára. Összeállítá Réthi Lajos. Ára 80 kr.

Erdély építészeti emlékei. Irta Köváry László. 30 fametszvény-nyel. „Erdély Régiségei” má-sodik, bővített kiadása.

Nagy 8-ad rét XII. 335 lap, szép velin papíron, ára 4 forint o. é.

A kis Andor és Zoltán köny-ve. Elemi magyar Olvasókönyv. Mindkét nemű népiskolák I-ső és II-dik osztályainak számára írta Pánczél Ferencz. Tizenkét esi-nos fametszettel. Ára kemény kö-tésben 50 kr.

Ompolyi. Szünnapi kirándulás Erdély nyugoti hegyei közé. Ho-nunk ifjusága számára. 5 tájképpel. Ára 60 kr.

Növények lapja 1865 april-de-cember. Szépirodalmi és ismeretter-jesztő közlöny, ifjuság számára. Szer-kesztette Réthi Lajos. Fűzve 3 ftr. Csinos kemény kötésben 4 ftr.

(382)

(1—3)

ELADÓ HÁZ és ZONGORA.

Kolozsvárt belmagyarutczában 427. szám alatti Ház, s ugyanott egy jó Zon-gora eladó. Értekezhetni Párisutczában ügyvéd Sebe Sámuellel.

(346)

5/12

(3—*)

Dr. Pattison csúztattaja

azonnal euhyt és gyors gyógyít csúzt és mindennemű rheumát mint arcz-, mell-, torok és fogfájást, fő-, kéz- és térd-csúzt, gyomor- és altesti fájdalmakat

50 kros és 1 ftrtos pakétákban kapható Kolozsvárt dr. Engel József gyógyszer-tárában.

(375)

5/12

(3—3)

Auszt. Gresham,

élet- és évjáradék biztosító társaság Bécsben.

Alólirt igazgatóság ezennel köztudo-másra juttatja, hogy a társaság posti képviselőt most már saját kezelése alá vette, s hogy a curatorium

Weiss Lipót urat az iroda veze-tőjévé és Felő Salamon urat az acquisitio- és szervező-üzlet vezetőjévé nevezte ki Pesten a magyar, erdély-, horvát- és tótországi képviselőit.

Egyszersmind az auszt. Gresham eddigi magyar, erdély-, horvát- és tótországi képviselője Altmann test-vér urak által felügyelők és ügynö-kökné adott felhatalmazások megse-misítettnek.

Bécs, novemb. 10-én, 1867

az Auszt. Gresham igazgatósága.